

Székelyország

«Székely-Udvarhely»

Csik, Háromszék, Marastorda, Torda-aranyos és Udvarhely-vármegyék partoktól független, székely érdekű ujsága

Előfizetési ára: egész évre 10 K, félévre 5 K
negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdetések díjszabás szerint. Megjelenik minden vasárnap

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Posta takarékpénztári csekk- és kliringszámla 10489. sz.

Udvarhelymegye második milliója.

A vármegye részvétele a második hadikölcsönben.

Székelyudvarhely, 1915 július 15.

Udvarhelymegye közigazgatási bizottsága e hét szerdáján tartotta havi rendes gyűlését, s ez alkalommal jelentős és nagyobb érdeklődésszámmal tartó bejelentések és méltatások történtek afelől, hogy a vármegye népe milyen készségesen vett részt a második hadikölcsön jegyzésében. Elsőbben is az alispán helyettese: Dr. Pál Árpád vármegyei főjegyző emlékezett meg egyéb bejelentések után erről az üdvös tevékenységről. Kiemelte népünknek a mezőgazdasági munkában való kellő helytállását és szorgalmaskodását. Azután következőképpen folytatta:

Népünk háborús helytállásának igen felemelő jelensége volt az is, hogy a múlt hóban lezárult második hadikölcsön iránt igen hathatós érdeklődéssel viseltetett. Megközelítő tájékozódásom szerint ez a második hadikölcsön is a vármegyében elérte az első hadi kölcsönünk eredményeit, amennyiben az egy millió százezer koronát meghaladta. Efelől különben a mélyen tisztelt pénzügyigazgató ur részletesebb adatokat fog előterjeszteni, s ezeknek élére venni nem kívánok. Azonban az alispáni jelentés jelentőségehez méltónak tartom kiemelni, hogy ennek az újabb milliónak nagyrészt az apró tőke, a nép, takarékoságának készpénzben kifejeződő ereje adta össze. Hatalmas erő ez, amit üdvös közélet és boldog közgazdaság alapjává lehet kinövelni; csak szeretettel és nagy eszményiségekkel az önzetlenség irányába kell hajtani.

Az alispáni jelentésnek ehhez a részletéhez fűződött aztán Mátyás Domokos kir. pénzügyigazgató hivatalos jelentésének a következő részlete:

A tekintetes közigazgatási bizottság minden tagja előtt már ismeretes,

a második hadikölcsön jegyzésének az eredménye, mely még teljesen végelegve nincs ugyan, azonban az 1 milliárd és 200 milliót valószínűleg meghaladja; kevésbé ismeretes azonban a vármegye valóban hazafias lakosságának ezen közcéljegyzésben való összecszerű részvétele. Kötelességet teljesítek tehát akkor, midőn a tekintetes bizottságnak tisztelettel tudomá-ra hozom, hogy a rendelkezésemre bocsátott hivatalos adatok igazolása szerint a jegyzett összeg 1.104.169 korona. Nem lesz érdektelen kimutatni, hogy ebben a tekintélyes összegben mily mennyiségben szerepel a már régebben gyűjtött, részben elhelyezett betét és mily mennyiségben a rendelkezésre álló készpénz. 1., A megyei takarékpénztár betéteire jegyzés volt 341.800 korona. 2., Az Agrár-takarékpénztár székelyudvarhelyi főköjénél 93.450 korona. 3., A helybeli zálogkölcsön intézetnél 28.050 korona. 4., Az olaszteleki takarékpénztárnál 5000 korona, összesen 501.200 korona jegyzés történt a már meglevő készletre. A most következő tételeket — eltekintve a szörványosan előforduló postatakaréki betétek felhasználásától — már készpénz készletek alkotják és elmondhatjuk, hogy az ébredő kötelességtudással a ládafiákban elrejtett meggő vagyon is napvilágra jött, dicsérvén fajunk életképességét és hazafiságát. 6., A három m. kir. adóhivatalnál jegyeztek 87.350 koronát. 7., A vármegye területén lévő postahivataloknál 141.519 koronát és 8., a vármegye területén működő hitelszövetkezeteknél 374.100 koronát. Összesen 602.969 korona az az összeg, mely a kéznél levő készpénzből telt ki és mely összeg a kisebb emberek számlájára, örök becsületére és izzó hazafiságára könyvelendő el. Ez a jelenség — hála népünk komolyságának — az ország egész területére kiterjedt és így lelki megnyugvással megállapíthatjuk, hogy a nemzet, társulva hasonló szellemű és hűségű nagyszövetségesével, — egy világ általreánk kény-

szerített harcot nemcsak dicsőséggel, is fogi de föltétlenül győzelemmel a megvívni.

Ezekre a bejelentésekre utalva, az elnöklő Ugron János főispán is meleg érzéssel méltatta a kisemberek jegyzésének nagy jelentőségét. Együttal néhány elismerő szóban részesítette azt a tényt is, hogy a megye pénzügyintézeteinek tulnyomó része a jegyzések elősegítésében igen előzékenyen viselkedett. Ezzel kapcsolatosan azonban rámutatott bizonyos kívánni valókra is, melyek teljesülésétől éppen az függ, hogy a pénzügyintézetek közgazdasági rendünket nagy célok felé vezessék.

Nem elszigetelt üzleti célok, nem tantiémek és jutalékok növelései lehetnek azok az érdekek, amiket az államhatalom is támogatásban és védelemben részesíthet, hanem a nagy társadalmi rétegek életérdekeinek a felkarolása, s a nemzet anyagi erejének egyetemes nevelése. A háboru utáni idő meg kell, hogy hozza ezt a lendületet, s ha maguk a pénzügyintézetek nem állanak e lendületönzeten előmozdításába, a nép anyagi erejének tőlük független szervezése közgazdasági szükségként fog előtérbe nyomulni. És ezt az átalakulást az elnöklő főispán is olyan jövőbeli helyzetnek tekinti, mely végett saját irányító közbelépését is szükségesnek tartja, mert kötelessége odahatni, hogy a vármegyében a közgazdasági élet minden ága és szerve egyöntetű és célra vezető munkásságot fejtsen ki, s így székely népünk előhaldadását elősegítsük.

Ezekhez a fejtegetésekhez nem lehet sok hozzátenni valónk; ezek a maguk mélyreható értelmével mindent elmondanak. Új gazdasági élet kell, a székelyföld közgazdasági életének önös zsugoriságokból való fel-emelkedése. Az udvarhelymegyei második millió hadikölcsön is megmutatta, hogy még ebből a szegény megyéből is nagy célok szolgálataiba nagy anyagi erőket lehet odaállítani.

A nagy céloknak ez az anyagi szolgálata beidegzéssé, erkölcsösé, életszabállyá kell, hogy valjon, s nem lehet és nem szabad urráengednünk magunk fölé az olyan pénzüzleteket, melyek önmagáért gyűjtik és forgatják a pénzt és nem a székely társadalom anyagi vérkeringésének a folytonossága, s egészséges lüktetése érdekében.

Ha nem ez utóbbi célért dolgozunk, akkor elsenyvesztjük és kiszípolozzuk anyagi életünk szerény lehetőségeit csak azért, hogy apró érdekköröket tulhízláljunk. Ez a haldoklás útja volna, amire természetes ésszel senki sem törekedhetik. Ha tehát az ipari életfejlődést akarjuk, a hatóságoknak a maguk külön pénzerejét is latba kell vetnie, hogy közgazdasági intézményeink ama bizonyos nagy célok irányára rátérjenek.

A székelység harci erejéhez méltó kell, hogy legyen a béke ereje. Így kívánja ezt az a nagy magyar érdek, hogy a székelység itt mindig egész szellemi és anyagi rátermettséggel tudjon ört állani.

Ismerősei, jóbarátai körében mindenki ajánlja a „Székelyország”-ot

Táborból.

A 82-ösök rohama Piskoromicénél.

Feldpostamt 79., 1915. jun. 15.

Már épen tíz hónapja annak, hogy nemzetünk és szövetségese harcban áll az oroszokkal, azokkal a barbár hordákkal, akik — ha számukat tekintjük — mindent elárasztanak. De hála legyen a Gondvislésnek és derék fiainknak, ez nem igen sikerült. Mert — amint az eddigi ha csak megmutatták, bár kénytelenek voltunk néha visszahúzódní — most, amikor már ami visszavonulásunk esetleg eredményhez juttathatta volna őket, — látom, tapasztalom, hogy az a horda nem képes ellenállni egy maroknyi vitéz nyomásának és helyettük mi érünk el olyan eredményeket, amelyeket — őszintén mondom — nem reméltünk.

Mikor a háború kitört — bántott, kínzott engem és másokat is az a tudat, mikép is történhetett, hogy a magyar nemzet ilyen vállalkozásba bocsájtkozott, holott tudnivaló, hogy rendkívüli nagy túlerővel mérí össze erejét... Amit — sajnos — eleinte szomorúan észleltem, mert — valljuk be: mindig hátrafelé mentünk...

De nem úgy van a dolog most. Az ellenség meg van törve a sok veszteség által, amit okoztunk és elmondhatjuk azt is, hogy minél jobban emelkedik a mi harci-kedvünk, annál jobban kívánják őket a békét... Ezt nem is csodálom, hiszen az a szegény muzsik fel sem tudja fogni, hogy tulajdonképpen miért harcol és ép ezért, ha csak szerét ejtheti — megadja magát azzal, hogy ő bizony tovább nem harcol...

Ni, ni! Most veszem észre, mi csoda fejtegetésekbe bocsájtkozom, holott ilyesmire hivatala nem vagyok és nem is ez volt a célom. E helyett ezredünknek egyik bravúros rohamát, mely Piskorowicénél volt, akarom leírni, hogy a székely nemzetnek ismét egy gyönyörű képet mutathassak be, ami megint csak amellett szól, mikép büszke lehet gyermekeire.

Kezdődik pedig Sienniwánál. Azt hiszem, ezt a helységnevet már ismerik, hiszen az újság is beszélt róla, hogy kénytelenek voltunk itt 3 km. hosszúságú területet az ellenségnek átengedni.

Ez azonban nem rajtunk mulott, hanem... nó, de nem írom le, mert esetleg igazgatónak pecsételnék és különben sem szükséges szavakban kifejezni, mivel azt most már mindenki tudja... Viszajöttünk tehát a San partjára, amelyet rövid ideig megszállva tartánk, míg német testvéreink jöttek, akikkel összhangban ismét támadásba mentünk át.

Hirtelen oly heves támadásokat intéztünk az ellenséges állások ellen, hogy most már az oroszok voltak kénytelenek csapataikat előlünk visszavonni. Legyen szabad megjegyez-

ni, hogy nekünk is nagy rész jutott az elvesztett Sienniwai vízszaszerezésében...

Harc után megnéztem azt a galíciai kis városkát, de mondhatom, iszonyu kép tárult elém. Az egész város tele halottakkal és majdnem mind szétzúzott koponyával, ami azt bizonyítja, hogy rettenetes kézi tusa volt ott. Hanem elfogulatlanul és örömmel mondhatom, hogy töltünk való halottat csak kettőt láttam az egészben.

... Hagyjuk a halottakat nyugodni. Ők befejezték munkájukat. Nincs már teendőjük a földön... Ép ezért kíséjük figyelemmel tovább az élők tevékenységét, kik feltartóztatlanul követik a futó ellenséget, hogy Piskorowicén mag a régen elkészített állásaikban megvetve lábukat, akadályt gördítsenek elénk. Különösen a helységtől balra levő kastély körüli rész volt megerősített álsnak kiépítve és ahol a padlásokon gépfegyverek voltak szép sorjában elhelyezve.

Amint ezeket az állásokat megközelítettük, rendkívüli heves fegyverés ágyúlúzzal fogadtak bennünket. Tehát megállottunk, mert az ágyutűzre ugyanazzal kellett felelni, hogy az ellenséget némaságra kényszerítsük, ami ha részben is, de sikerült úgy, hogy lassanként ismét megkezdhetjük az előnyomulást.

A gépfegyverek és fegyverek szakadatlanul szólnak. Mi lépésről-lépésre, de haladtunk. Már csak öt-száz lépés... Megpihenünk egy kicsit, majd ismét megyünk... Már csak háromszáz lépés... Szétekintek... Szomorúan látom, hogy páran élettelenül esnek a földre, némelyek pedig, akik megsebesültek — vigyázva vánszorog-nak hátrafelé, mert az ellenség tüze még mindig tart...

A többi a bajtársak sorsa felbőszítette és ami a következő pillanatban történt, arra még eddig nem igen volt példa... Parancs nélkül az egész egyszerre ugrott fel és háromszáz lépésről egetverő „Hurrá!” kiáltással indultak, jobban mondva — futottak rohamra...

Nemsokára elhallgatnak a fegyverek. Csak szitkozódás és dülködés hallatszik. Majd ismét csend lesz. Csupán a foglyokat vezénylik. A többi mindent hátrahagyva fut, amerre csak tud...

Most már pihenéshez jutottunk, hogy a nagy munkának legalább pihenés legyen a jutalma...

Ismét szétnézek, de most már iszonyattal fordulok el mindenünnen, mert a kép, mely elém tárult, egy verpad befejezett munkájának tűnik fel...

... Mindenütt halott és vér... Vér és halott...

A legnagyobb része itt is betört koponyával fekszik a földön, ami megint csak azt bizonyítja, hogy a derék székelyek arattak, de nem kasszával, sarlóval, hanem puskatussal, mert — amint a székely mondja:

— Jobb a fegyver boldogabb felét használni, nehogy az ellenség megsántuljon...

Megfelelve a parancsnak, a 82-ös ezred a neki kitűzött célpontot elérte és így tartalékba jutottunk, hogy az ellenség további üldözésére erőt gyűjtsünk. Ami hamarosan meg is történt, amennyiben másnap megindultunk és este 7 órakor az orosz-lengyelországi határt állapítjuk, hogy — most már az ellenség földjéből tért — hódítsunk...

Stein S. Zsigmond,
egyévi önkéntes.

Az őrszem.

**Tomboló viharban,
Zuhogó esőben,
Némán figyelve,
Ott áll az őrszem.**

**Sistergő gránátok,
Fütyülő schrapnellek
Zavarván álmát, —
Ott állott résen.**

Egy gyenge pattogás!...

**Reggelre halva,
Hóval takarva,
De lövésre készen
Feküdt az őrszem!...**

Kérnay Saturnó.

A hős 82-ösök

A cs. és kir. Hadügyminiszterium 1915. január 11-én kiadott 99 os számú veszteség lajstromába foglalt 82-ös ezredbeli tisztek és legénység névsora. (XXVI. közlemény.)

Laczko Ferenc 16. sz. Csm. Gyergyóremete 1889. ms. — Lajos Albert tizedes, c. szakaszvezető 2. sz. Csiktaploca 1887., meghalt 1914. nov. 8. — László Sándor őrzető c. tizedes 2. sz. Csikmádéfalva 1894. ms. — László Dénes 13. sz. Udvm. Óczfalva 1889. ms. — Lőrincz Károly 4. sz. Udvm. Szentgyházafalu 1892. hadifogoly (Mokshan, Oroszország). — Lőrincz István 3. sz. Udvm. Kápolnásfalu 1888. ms. — Lukács Gyula pótt. 1. sz. Udvm. Ége 1892. ms. — Lukács Mózes pótt. 2. menetz. Udvm. Zetelaka 1885. ms. — Lukács Tamás pótt. 6. sz. Csm. Szárhegy 1886. ms. — Lukács Antal 3. gépfegyveroszt. Alsóausztia Wien 1893. ms.

Macás Mózes tizedes 2. menetz. Udvm. Alsóboldogfalva 1885. ms. — Mány István tart. 2. menetz. Csm. Gyergyószentmiklós 1885. ms. — Márton András 7. sz. Csikszentdomokos 1890. ms. — Márton István pótt. 1. menetz. Udvm. Homoródabásfalva 1887. ms. — Máté Dénes 3. sz. Udvm. Atyha 1888. ms. — Máté István 3. sz. Csikszenttamás 1893., meghalt 1914. nov. 11. — Menyhárt Albert pótt. 2. menetz. Udvm. Székelyderzs 1890. ms. — Mezei János 6. sz. Csm. Ditró 1886. ms. — Mezei Tamás 1. sz. Csm. Ditró 1886. ms. — Mihók Károly

pótt. 2. menetz. Csm. Gyimeskö. zéplak 1887. ms. — Miklós Ádám század-dobos 8. század Udvm. Erked 1889. ms. — Miklós Albert 3. sz. Csm. Gyergyóújfalu 1892. ms. — Miklós Gyula 8. sz. Csikszentgyörgy 1887. ms. — Molnár András 13. sz. Udvm. Alsósófalva 1883. ms. — Mózes Ferenc 13. sz. Udvm. Székelyszenterzsélet 1892. ms. — Muerth András 13. sz. Brassóvm. Szászhermány 1893. ms.

Nagy Ignác 5. sz. Csm. Gyergyóújfalu 1892. ms. — Nagy József tizedes 1. sz. Csm. Gyergyóújfalu 1892. ms. — Nagy Zsigmond 8. sz. Udvm. Siménfalva 1887., meghalt 1914. nov. 8. — Nagy Péter tizedes 13. sz. Csm. Gyimesbükk 1891. ms. — Nedelka Antal 6. sz. Csik-lázárfalva 1886. ms.

Oah István 13. sz. Udvm. Körspatak 1888. ms. — Oratovski Lajos 1. sz. Csm. Gyimesbükk 1889. ms. — Orbán Balázs pótt. 6. sz. Udvm. Óczfalva 1886. ms.

Ötvös János 8. sz. Udvm. Böggöz 1887., meghalt 1914. nov. 8. — Ötves László 5. sz. Kisküküllővm. Vidrátszeg 1884., meghalt 1914. nov. 8.

Pakot János pótt. 3. menetz. Udvm. Farkaslaka 1888. ms. — Pál András tizedes 5. sz. Csikszögöd 1892. ms. — Pál Ignác tizedes 5. sz. Csm. Szárhegy 1890. ms. — Pálfi István tizedes, c. szakaszvezető 3. sz. Székelyudvarhely 1882. ms. — Pap Péter 13. sz. Csm. Ditró 1884. ms. — Parajdi András tizedes 11. sz. Udvm. Felsősófalva 1889. ms. — Péter Antal 5. sz. Csikbánkfalva 1891. ms. — Péter János 8. sz. Udvm. Kobátfalva 1889., meghalt 1914. nov. 8. — Petri János c. őrzető 4. menetz. Kisküküllővm. Balavásár 1883. ms. — Platon Péter pótt. 3. menetz. Csm. Gyergyósalamás 1887. ms. — Pora János 4. menetz. Csm. Gyimesfelsőak 1884. ms. — Portik Antal 15. sz. Csm. Ditró 1880. ms. — Portik Tamás 6. sz. Csm. Gyergyóremete 1890. ms.

Rosenbaum Egon egyévi önkéntes c. tizedes 15. sz. Lipnitz 1893. ms. — Roth Mihály szakaszvezető 1. menetz. Csm. Gyergyószentmiklós 1885. ms. — Rupi Gabor 9. sz. Udvm. Palfalva 1890. meghalt 1914. nov. 8. — Scharinger Károly fegyvermester 2. K. 3. gépfegyveroszt. Alsóausztia Wien, Inzersdorf 1891., meghalt 1914. nov. 11. — Sebestyén Antal tizedes 13. sz. Udvm. Ülke 1891., meghalt 1914. nov. 8. — Selymes Sándor 3. sz. Csm. Tölgyes 1886. megs. — Simó Dénes tizedes 4. menetz. Udvm. Gagy 1885. ms. — Simó Márton 15. sz. Udvm. Zetelaka 1884., meghalt 1914. nov. 8. (Folytatjuk)

Névjegyek, megírók és mindenféle nyomtatványok készülnek e lap kiadóhivatalában.

Áldjátok meg fegyverinket!...

Menetzászlóaljunk indulásához

Fölszerelve készen állunk...
Mondjátok meg, mire várunk?
Leng a zászló körülöttünk,
Hova tűnt el régi kedvünk!?

Édes apa, édes anya
Idejöttek — még egy szóra;
Hű feleség, kiesiny gyerek,
Hív szeretők — búcsúcsókra.

A vasuti pályaudvar
Zúfolásig kísérellek, —
Bejöttek az ismerősök,
Hiszen a „marsch“ most indul el.

Áll a vonat némán, esendben,
Virágokkal ékesítve, —
Kikre vár az oly nyugodtan,
Miért van úgy fölkészítve!?

Bennünket visz idegenbe,
Hol a vész dűl, vihar szakad,
Piros vér hull minden rögre, —
És a halál dúsan arat...

Dicső zászlónk meg-meglebben,
Szól a zene szebbnél-szebben;
Szemünk könnyelt, szívünk fájul —
Kísérőink búcsújátul.

Kísérőink, kedves népek!
Igen szépen arra kérlek:
— Áldjátok meg fegyverinket,
Győzzük le mind elleninket!...

Testvér fiuk, jó bajtársak!
A merre a felhők szállnak,
Arra megyünk a csatába —
Édes hazánk oltalmára...

82-ös bakák vagyunk,
Ahol megyünk, sort aratunk.
Isten segít! — csak előre!
Méltek leszünk hírnevünkre...

Jó tisztjeink körül vesznek
És mindenütt velünk lesznek,
Ők vezetnek vészbe, harcba
Diadalról-diadalra...

Harsan a kürt indulóra,
Felszállunk a paráncs-szóra.
Gőzmozdonyunk sipolása,
Utolsó jel búcsúzásra.

Indulóra szól a nóta,
Isten veled szülő haza!
Mi már innen tovább megyünk,
De azért csak érted vérzünk...

Megy a vonat, lassan indul,
Fájó szívek könnye csordul.
Ezer kendőcske integet:
Isten veled! Isten veled!

Székiudvarhely, 1915. júl. 13

S. Hegyi Sándor,

82-ös szakaszvezető.

Széki hősök.

Csik-, Háromszék-, Marostorda-,
Tordaarnyos- és Udvarhelyvár-
megyékből származó és a világ-
háboruban megsebesült, meghalt
vagy hadifogságba jutott hősök-
nek a hadügyminiszterium vesz-
ség lajstromai alapján össze-
állított hiteles kimutatása.

XXVIII.

Az 1915. február 24-én kiadott
132. sz. vesztség lajstrom szerint:
Domján Gábor tart. zászlós 6. gye.
Hszvm. Sepsiszentgyörgy 1890. ms.
— Horváth János tart. hadapród 62.
gye. 15. sz. Marostvm. Mirosvásár-
hely 18. 8. ms.

Afrin János 50. gy. e. 4. zászl.
Tordaavm. Toroczko 1890., meghalt
1914. nov. 21. — dec. 16. — Ágh
István egyévi önk. c. tizedes 62. gy.
e. 10. sz. Marostvm. Marosagárd
1891. ms. — Albert András 50. gy.
e. 4. z. Tordaavm. Torda 1893. ms.
— Andrási István 62. gye. 6. sz.
Marostvm. Makfalva 1891. ms. —
Andrea Vazul 50. gye. 4. z. Torda-
avm. Bedellő 1889. ms. — Andreika
János 50. gye. 4. z. Tordaavm. To-
pánfalva 1889. ms. — Asztalos Já-
nos 50. gye. 4. z. Tordaavm. Torda-
szentlászló 1891. ms.

Bakos Árpád 62. gye. 16. sz. Tor-
daavm. Mezőszakál 1893. megs. —
Balea Miklós tizedes, c. szakaszve-
zető 50. gye. 4. z. Tordaarnyosvm.
Bisztra 1890. ms. — Bálint Antal
62. gye. 7. sz. Marostvm. Jobbágy-
telke 1892. ms. — Balogh Sándor
tizedes 50. gy. e. 7. z. Tordaavm.
Banyabükk 1891. megs. — Bankes
Gábor 50. gye. 4. z. Tordaavm. Szohodol
1887. ms. — Bengye Tódor
50. gye. 4. z. Tordaavm. Szohodol
1892. ms. — Bereiméri István pótt.
62. gye. 10. sz. Marostvm. Gernye-
szeg 1889. ms. — Bioc Gavril 50.
gye. 4. z. Tavm. Jaramaguru 1893.
ms. — Birez Gábor 50. gye. 4. z.
Tavm. Szkerisora 1883. ms. — Biró
Dénés tart. tizedes, c. szakaszvezető
Marostvm. Sövárád 1889. megs. —
Birtalan János 50. gye. 4. z. Tavm.
Tordaszentlászló 1893. ms. — Bodó
Miklós 62. gye. 13. sz. Marostvm.
Mezőpanit 1892, meghalt 1914. dec.
11-én — Bogetean György 62. gye.
8. sz. Tavm. Marosbogát 1892. ms.
— Bombucs János 50. gye. 4. z.
Tavm. Komjatszég 1893. megs. —
Bora Vazul 50. gy. e. 4. z. Tavm.
Szohodol 1886. ms. — Borza György
50. gye. 4. z. Torda m. Felsőpeterd
1891. ms. — Brád Jakab 50. gye.
4. z. Tavm. Alsópodsága 1882. ms.
— Breda Vazul 50. gye. 4. z. Tavm.
Nagylupsa ms. — Buksa János tart.
62. gye. 7. sz. Marostvm. Nyárad-
szentbenedek 1882. ms.

Csányi Ferenc 50. gye. 4. z. Ta-
vm. Tordaszentlászló 1886. ms. —
Csere János 62. gye. 14. sz. Tavm.
Marosbogát 1890. megs. — Csizmas

Nikefor 50. gye. 4. z. Tavm. Vajda-
szeg 1890. ms. — Csokan Sándor
50. gye. 4. z. Tavm. Gyéresszentki-
rály 1889. ms. — Csora Sándor 50.
gye. 4. z. Tavm. Nagylupsa 1892.
megs. — Czako János őrzető 50.
gye. 4. z. Tavm. Székelyföldvár 1885.
ms. — Czeczár János 50. gye. 4.
z. Tavm. Várfalva 1891. megs. —
Czintosán János 62. gye. 7. sz. Ma-
rostvm. Magyarfűlpös 1893. ms.

Damó Ferenc 50. gye. 4. z. Ta-
vm. Mezőörke 1886. ms. — Deésy
Zoltán 50. gye. 4. z. Tavm. Alsó-
szentmihály 1892. megs. — Demian
Sándor pótt. 62. gye. 8. sz. Marost-
vm. Maroskövesd 1889. ms. — Dobra
Demeter 50. gye. 4. z. Tavm. Fe-
hérvölgy 1891. ms. — Dózsa Elek
62. gye. 10. sz. Marostvm. Geges
1893. megs. — Dragota István 50.
gye. 4. z. Tavm. Aranyosegerbegy
1893. ms.

Fabian József pótt. 62. gye. 7. sz.
Marostvm. Alsóbölkény 1888, meg-
halt 1914. dec. 20. — Fakó József
5. honvédtüzérezred, 2. üteg Hszvm.
Kovácsna 1892. hadifogoly (Astra-
chan, Oroszország). — Farkas Al-
bert 50. gye. 4. z. Tavm. Felvincz
1887. ms. — Farkas Kostin 50. gye.
4. z. Tavm. Hasadát 1893. megs. —
Fehér István Márton 50. gye. 4. z.
Tavm. Bágyon 1880. ms. — Fene-
san Vazul 50. gye. 4. z. Tordaavm.
Pusztaszentkirály 1890. ms. — Fo-
dor Ferenc 62. gye. 7. sz. Udvhvm.
Atyha 1890. ms. — Fogaras Valér
62. gye. 6. sz. Tavm. G.-Keresztur
1889. ms. — Fülöp János 62. gye.
9. sz. Marostvm. Buzaháza 1892.
ms. — Fülöp Miklós c. tizedes 62.
gye. 9. sz. Marostvm. Szováta 1892.
ms. — Furnya Simon 50. gye. 4. z.
Tavm. Aranyosgerend 1892. ms.

(Folytatjuk)

A széki-ló a világháboruban.

Irta: lengyelfalvi Báró Orbán Ottó.

I.

A világtörténelemben páratlanul
álló és most is javában folyó hábo-
ru kitörése óta, csapataink sikeres
működésére és fényes győzelmeink
előmozdítására, kiváló szolgálatokat
telje itettek a tr nek.

Különösen a Kárpátokban kivívott
nagy győzelmeknél volt, ez érezhető,
ahol a széki apró lovacskák mün-
kabírása, valósággal csodákat mivelt.

Aki a Kárpátokat ismeri, megkö-
zelíthetetlen erdős hegyein járt, ahol
utak nem léteznek, csak ösvényeken
nagy nehézségek leküzdésével jut-
hatni a tetőre, az tudja igazán át-
tekinteni azt az órási feladatot, me-
lyt vitéz katonáink és szövetség-
sünk csapatai a téli hadjárat idején
keresztül vittek.

A hóborította Kárpátokon semmi-
féle járművet igénybe venni nem le-
hetett. Tehát a küzdő csapatok élel-
mezése, lőszerszállítása a hegyi utak-

ról, trénszekerekéről, szánaktól a jár-
hatatlan hegyeken, kizárólag mál-
háslovakkal történhetett, még pedig
oly precíz pontossággal történt, hogy
a szükségletek fedezése soha sem
ütközött akadályokba és a szolgál-
tatás kifogástalan volt.

E mesébe illő nehéz munka kivi-
telét széki lovaink szívósságának
és más apróbb hegyi lovak munka-
képességének lehet köszönni.

A németek hatalmas meklenburgi,
pinzgau, ami muraközi és más na-
gyobb fajta lovaink, az idő
viszontagságaival nem bírtak meg-
küzdöni. Szabad ég alatt, hiányos
takarmányozás mellett, a zord télet
nem állották, azt megsínylették. A
nehéz terhek alatt összerogytak, a
kimerültség miatt ezrével pusztultak
el. Ha ami apró széki lovaink nem
lesznek, a Kárpátokban kivívott fé-
nyes győzelem kétséssé vált volna.

A hadsereg gépezete olyan, mint
egy pontosan járó óramű. Ha vala-
melyik kerék hirtelen felmondja a
szolgálatot, vége a sikernek. Ehhez ha-
sonló órakerékek lehet tekinteni a
széki lovak kitartó, acélos erejét
is, a mellyel a világháboru páratlan
csatáinak sikerességét célhoz segí-
tették.

Vajon miben rejlik az apró szé-
ki lovacskák szívóssága? Nem
egyéb, mint a nevelés, a tenyésztés
különleges voltában.

A széki-ló azért tudott az idő
viszontagságaival dacolni, a szabad
ég alatt a téli hideget kiállani és a
hiányos takarmányozás mellett azért
nem merült ki, sőt a katonai abrak-
adaggal meg is hizott, mert annak
még ez a helyzet sem árthatott,
hiszen itthon sincs, nem volt sok-
kal jobb dolga.

Ellenben a meklenburgi, pinzgau
német, a muraközi és más nagyobb
fajta magyar lovakat kényesen, istálló-
ban, bótakarmánnyal nevelték. Tér-
helyen — nagy terhek hordozására
alkalmazva nem lévén, gyenge ta-
karmányozásban soha nem részesül-
tek, a zord időjárásnak kitéve nem
voltak. Szóval kényelemben nevelték
és órára kiszabott könnyű munkát
végeztek, tehát elpuhultak.

Ez magyarázza meg a széki-ló
szívósságát és a többiek erőtlenségét
a világháboru órási st. apái-
ban. Ezekről akarok e cikk keretén-
ben egyet-mást elmondani és az il-
letékes köröket figyelmeztetni arra
a nagy fontosságú kérdésre, mely a
széki-ló tenyésztésének jövőjét
tárgyazza, s amelynél fontosabb köz-
gazdasági ügyet ezidő szerint —
nem ismerek.

(Folytatjuk.)

Nyomdásztanulónak egy
jóravaló, szorgalmas fiút felvesz
Betegh Pál könyvnyomtató-intéze-
tébe Székelyudvarhelyt. Reál- vagy
polgári iskolai két osztályt, avagy
algimnáziumot végeztek előny-
ben részesülnek.

HIREK.

— Kitüntetett 82-ös tisztek.

Ő cs. és kir. Apostoli Felsége Nemes Brunn Egmont tart. századost a hadiékítményes III-ad oszt. katonai érdemkereszttel, Ernst Gyula hadnagyot, Baborszky Antal és Török Adorján tart. hadapródokat pedig az arany vitézségi éremmel tüntette ki az ellenség előtt tanúsított bátor és vitéz magatartásukért.

— Önkéntes ur — Ugron.

Olvasva a „Külügy-Hadügy” nyomán utra kelt sajtóbeli akciót, mely a „nélkülözhetetlenek” százezreinek berukkolását sürgeti, eszünkbe jut az ábránfalvi Ugron-család egyik igen derék tagja: ifj. Ugron Ákos végzett jogász, közigazgatási gyakorlónak hazafias ténye. A deli ifjút, mint édes atyjának egyetlen fiú utódát, a sorozásnál alkalmatlannak találták és ennek dacára önként lépett be a székelyudvarhelyi cs. és kir. 82. gyalogezred egyévi önkéntesei sorába — a haza védelmére s június 3-ika óta harcol az oroszok ellen, a hova ismét önként jelentkezett. A nagy kiterjedésű gazdaság egyetlen fiú-örököse, ki gyengélkedő édes atya: Ugron Ákos nyug. főispán helyett egyedül volt, hivatta a gardálkodás folytatására, átszellemült lelkesedéssel sietett a táborba, mely tette már önmagában felemelő, derék példát nyújtó esemény volt. Mint közlegény kezdte a katonai szolgálatot csakompakkal a hátán és rövidesen, de fokról-fokra nyerte el a kadét-örmeisteri rangot, mellyel aztán büszkén lépdelt a XI. menetzászlóaljban csapata oldalán Isten segítse és hozza vissza épen édes atya egyetlen örömét!

— **Megrázó tragédia** hírének közlik Marosvásárhelyről. A székely főváros egyik közlészteleiben álló, nagyműveltségű uriaszonya: Dr. Apáthy Árpád ügyvéd felesége, Sebessy Laura, felsőleányiskolai tanárnő tragikus körülmények között meghalt. A szerencsétlen uriaszony ruhája szeszszővétől tüzet fogott s a gyorsan felcsapó lángok oly súlyos égési sebeket okoztak, hogy a szegény asszony rettenetes kínok között néhány óra alatt kiszorult. Halála az egész városban mélységes részvétet keltett. A tragikus végű uriaszonyt férjén kívül, aki előkelő ügyvéd, testvére: Dr. Sebessy János, Udvarhelyvármegye alispánja és kiterjedt rokonság gyászolja.

— **Új hadapródok.** Rothenáry Albert ezredes, a székelyudvarhelyi cs. és kir. 82. gyalogezred parancsnoka Szigetter Frigyes, Töpfer Károly, Kormos Frigyes, Auer Robert, Nadrág Ferdinánd hadapródjelölteket — tart. hadapródoknak nevezete ki.

— **A páros lakosságának közéletmezése** ügyében Dr. Majthényi Miklós Székelyudvarhely polgármestere értekezletet hívott össze esztőtörtökön délutánra, amelyen Ug-

rón János főispán és az alispán képviselőiben Dr. Paál Árpád vármegyei főjegyző is megjelent. A behatoló eszmecsere a polgármester bevezető szavai után, a főispán nyitotta meg, mely után a várm. főjegyző, majd Forró Géza, Dr. Kassay Albert, Szakáts Zoltán, Dr. Pál Ernő, Sterba Ödön, Pap Z. József, Kovács Dénes, Tassaly József szólaltak fel és tettek figyelemre méltó javaslatokat. Az értekezlet szükségesnek tartja a gabonavásárlást, a szükséglet és készlet összeírását; vásárlásra a közönségnek igazolványt adnak s azután visszalát a város kiegészítő mennyiségét, amelyre a határidő meghosszabbítását kérelmezik. Szükségesnek tartják továbbá az árak szabályozását s a további intézkedésekre, valamint a vármegye területére a kiviteli tilalom elrendelésének az alispántól való kérelmezésére, a polgármestert felkérték. A bellérkedés és tojáskereskedelem megszüntetése, illetve az ezzel foglalkozók ellen a kihágási eljárás megindítása és az illetők szigorú büntetése miatt az alispánhoz átirnak s felkérlik a mézárásokat, hogy vásárlási engedélyt eszközöljenek ki s hassanak oda, mikép a husarak minél előbb és minél alább szállíttassanak. Tassaly József mézárás kijelentette, hogy az alispántól nyert igazolvány vétele után, a hus kilóját a mindenkori árnál 10 fillérrel olcsóbban adja a város közönségének. Végül a váltópénzek kibocsátása, illetve biztosítása ügyében a főispán utján felírnak a kormányhoz.

— **Egyévi önkéntesek előléptetése.** Rothenáry Albert ezredes, a székelyudvarhelyi cs. és kir. 82. gy. e. parancsnoka Dr. Ábrahám József, Bartalis Izsák, Dr. Ferenczy Pál, Dr. Finkér Béla József, Gal Ignác, Dr. Jodál Gábor, Kollár Lajos, Dr. Máté István, Dr. Nagy Lajos, népf. e. szakaszvezetőket, Neszly Gáspár egyévi önk., Sucher Aladár népf. Dr. Szabó István, Dr. Kormos Dezső egyévi önk., c. szakaszvezetőket — egyévi önk., c. őrmestereknek léptette elő.

— **A szakiskola égése.** A székelyudvarhelyi állami kö- és agyagipari szakiskola épületének tetőzete, a padlásokon felhalmozott nagy értékű, művészi becses biró mintákkal, iskolai felszerelésekkel stb. e. hó 16-án megsemmisült. Délután 9—10 óra között Szöllősi Sámuel szeszgyáros jégverme kigyuladt s a kánikulás 35 C. fokot meghaladó időjárási hőségben, a láng felcsapott a szakiskola padlására és az ott levő anyagokat elemészttette. Az oltásnak csak este fél nyolc órakor volt vége, a mikor derék 82-ös pionirjaink Klein hadnagy vezetésével, utolsóként dalaolva tértek haza pihenőre a megfizetett munka után. Különben a 82-ös ezred katonasága elsőként Mongold Oszkár főhadnagy századparancsnokkal az élén, teljes tűzoltói felszerelésével termelt ott a tűznél s ennek köszönhető, hogy a veszély tovább nem terjedhetett. A derék ka-

tonák valóban önfeláldozásra kész buzgalommal dolgoztak az öntudatos vezetés mellett. A rendfőntartás és vagyonbiztonság körültekintő munkáját Zentay főhadnagy csapatával teljesítette. Az oltásnál pedig az összes kadétek és önkéntesek ügyeskedtek. A kár 50,000 koronát meghaladja. Súlyos kára van özv. Miskolczy Károlyné ügyvédnek is, akinek emeletes háza tetejét lebontották s a szakiskola tűzfalat Mongold főhadnagy szerencsés gondolatának megfelelően ott áttörve, oltották a nehezen megközelíthető padlástűzet. A veszéljnél többek között megjelentek Rothenáry Albert ezredes, Ugron János főispán, Dr. Paál Árpád alispánhelyettes, Dr. Majthényi Miklós polgármester is, akik többé-kevésbé szintén hozzájárultak a tűz lokalizálásához. Mondanunk sem kell talán, hogy az önkéntes tűzoltóság — a körülményekhez képest — szintén kivette részét. A társaságot hiányokat illeti, azokról más alkalommal szólnunk.

— **Katonai előléptetések.** Rothenáry Albert ezredes, a székelyudvarhelyi cs. és kir. 82. gy. e. parancsnoka Cziffra János szakaszvezetőt — c. őrmesternek, Elekes Ferenc őrzetű, c. tizedest — valóságos tizedesnek, Bartók Pál, Pál Sándor, Preszmé: György, András Mihály gyalogosokat, Albert Dénes, Sajgó Imre, Szilén Ilyés, Butunaj Simon pórtartálosokat, Nagy Mózes népf. gyalogost — őrzetűknek léptette elő.

— **A papíros drágulása.** A papírgyárak összes árjegyzéseiket visszavonták és egyelőre állag újabb 20 százalékos áremelést léptettek életbe. A gyártás nagy akadályokba ütközik s az összes nyersanyagok, amik még kaphatók, tetemesen drágultak.

— **Mert a baka — mindent faszol.** „Székelykeresztúr” című lapársunk, mint megtörtént esetet írja a következő jóízű apróságot: Szende brigádéros, a székelyudvarhelyi 82-ös híres székely ezrednek jó ideig volt közszereletben álló ezredese s mert a székely fiukat most is nagyon szereti, egyik útjában a harctéren megszólította az épen fegyverét puccoló 82-ös bakát:

— No fiam, mit csinálsz?

A brigádéros nem ismerő székely baka, ki a rangfokozatban sem igen tudott különbséget tenni, de még talán gondolatai is odahaza, a hegy tövében nyugvó kis házikójuknál, anyjánál, meg a szeretőjénél kalandozott, a kérdésre így felelt:

— Biz' én puccolok őrmester ur!

A brigádéros látva, hogy a fiú nem ismerte fel, — letitkulván őtet — kedélyesen tovább kérdezi:

— Fiam, most ki az ezredesetek?

— Most nincsen! — válaszol a fiú és szorgalmasan tovább tisztítja fegyverét. Volt egy jó ezredesünk, a Szende ezredes ur, de őt elkommandírozták tőlünk s újat még nem fa-

A fiú kijelentésén, hogy a baka még az ezredesüket is faszolja, mint a komiszkenyeret vagy a menázt, a brigádéros elnevette magát s egy szivart adván a fiúnak, jószágon mosolyogva ment tovább...

— **Anyakönyvi adatok.** Székelyudvarhely város anyakönyvi körületében június hó folyamán 5 fiú 4 leány, összesen 9 születés (1 halva) volt. Ugyanennyi a múlt év hasonló havi eredménye is. Meghalt 9 férfi és 14 nő, össz. 23 egyén. Ebből kórházi vagyis idegen 2 férfi és 2 nő. Múlt évben 11 halálozás lévén, az idei 12-övel több. Házasságra léptek: Dregán István munkás Kálányos Évával, Szabó Sándor birtokos Fülöp Eszterrel, Bodó Géza szabómester Némethy Annával, Gyuri Lajos munkás Jónás Karolinnal, Demeter János kéregető Ötvös Rózával, Chahalaus János számvevő őrmester Zetli Máriával, Kercsó Ferenc máv. állomásfelügyelő Sikolya Juliánnával, Román Ferenc munkás Moga Annával, Dobos János munkás Gábor Erzsébettel, Albert Sándor birtokos Jakab Bertával, összesen 10 pár. Múlt év megfelelő havában 7 pár házasodott.

— **Csomakőrös** háromszék vármegyei községben Molnár János 72 éves földmivest a lakásán meggyilkolva találták. A nyomozás adataiból rablógyilkosságra következtetnek és a tetteseket keresik.

— **Az összes szerb tanítókat** leszerelték és a katonai szolgálatból hazabocsátották...

— **Cukorhiány** — a pénzügyi minisztériumnak most közzétett kimutatásaszerint — nincs. A gyárak és raktárakban elegendő mennyiségű cukor áll rendelkezésre.

SZÉKELYUDVARHELY R. T.
VÁROS TANÁCSA.

Szám: 4790/1915.

Hirdetmény.

Székelyudvarhely r. t. Város Rendőrségénél megüresedett egy II. osztályú közrendőri állásra pályázati hirdetek s felhívom a pályázni kívánókat, hogy pályázati kérelmüket legkésőbb **folyó évi augusztus 31-ig** bezárólag hozzám adják be.

Kérésük képesítésüket igazoló okmányokkal, erkölcsi és orvosi bizonyítvánnyal szerelendő fel.

Egy évi javadalmazása a III. oszt. közrendőrnek:

600 kor. fizetés.
100 kor. államsegély jutalék.
240 kor. lakpénz és természetbeni ruházata.

Kelt Székelyudvarhely, 1915. július hó 13.

Majthényi
polgármester.

Nyomtatta és kiadja BETEGH PÁL
könyvnyomtató int. Székelyudvarhelyi